

“Barceló és un vampir perillós”

Michael Damiano compon un retrat coral del pintor a través dels testimonis dels seus amics i dels que van deixar de ser-ho

KIM MANRESA

Michael Damiano, fotografiat aquesta setmana a Barcelona

TERESA SESÉ
Barcelona

Vaig arribar a admirar en Miquel malgrat que vaig esbrinar coses sobre ell que m'estimaria més ignorar...". Michael Damiano (Nova York, 1986) tenia 21 anys -un pipiolo, segons l'editor Jorge Herralde- quan el 1998 va arribar a Espanya amb la intenció d'escriure un article sobre l'obra de Miquel Barceló per a una revista americana. Va trucar a la porta d'amics i coneguts, i un d'ells, Javier Mariscal, el va conduir fins al pintor mallorquí, que sorprenentment el va convidar a viure al seu taller del Marais, el barri chic de París on treballa bona part de l'any. Barceló li va facilitar noms i telèfons, inclosos els d'"examants i amics que s'han convertit en enemics". Amb el material reunit en hores i hores de converses (va parlar amb 200 persones) i nits senceres desvetllat amb la lectura dels 300 dietaris de l'artista, Damiano va escriure *Perquè la vida no basta* (Empúries en català i Anagrama en castellà), un retrat coral que es lle-

geix d'una tirada, a mig camí entre la biografia íntima i el relat honest de les seves pròpies peripècies amb el pintor. Ha explicat tot allò que no li va agradar i s'estimaria més no saber? "No", respon Damiano, que ha decidit guardar-se la part decebedora d'aquesta aproximació a Barceló. Tot i així, les pàgines estan plenes de confidències i d'històries explicades per primera vegada.

Obsessions i primeres experiències. "Era diferent d'altres fills i de la resta de nens del poble. Era un nen salvatge i jugava al mar i fins i tot a les coves...", recorda la mare del pintor, Francisca, que també li confia a Damiano: "Sempre li han agradat les noies grans..., bé, ja no, ara li agraden les joves". I Toni Amengual, un dels seus amics de primera hora, el retrata en la seva època d'estudiant a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma com un adolescent amb tendència a l'aïllament que dibuixa esbossos com si estigués posseït. "De veritat eren dolents. Si jo tingués un fill així, li diria: 'Deixa-ho estar, fes una altra cosa'". També va ser allà on, als 17 anys, va trobar l'oportunitat de

la primera experiència sexual: la Rosana, una model de 23 anys que posava provocativa per als estudiants i era nòvia del líder d'un grup comunista clandestí de Palma.

Anys salvatges. Palma, mitjan anys setanta. Barceló comença a exposar, però encara és lluny de ser una estrella. "Les drogues (haixix i amfetamines) ocupen cada vegada un lloc més central en la seva vida, fins a l'extrem que releguen l'art a un segon pla". A l'estiu del 1977 veu la manera de trencar amb aquella vida. El pintor s'uneix al grup de cinquanta persones que ocupa Sa Dragonera en protesta pel projecte d'urbanització. Barceló va ser l'últim a abandonar l'illa. "Va deixar de veure els seus amics d'un dia per l'altre. Havia decidit convertir-se en un artista seriós". Ho recorda el mateix Barceló: "Si no fos per Sa Dragonera, encara seria a Palma fumant porros".

Incomprensió paterna. La relació amb el pare és tensa. Ho explica Javier Mariscal: "El seu pare mai no el va entendre. Mai. S'hi enfrontava i li deia: 'No! tu has

FRANCISCA, LA MARE
"Era diferent...
Un nen salvatge,
jugava al mar i fins
i tot a les coves"

JAVIER MARISCAL
"El seu pare s'hi
enfrontava i li deia:
has d'anar a
treballar al banc"

CÉCILE, LA SEVA DONA
"Està vivint de
l'energia d'altres
persones. Has
d'anar amb compte"

ARTUR RAMON
"És fidel, amable,
generós, però no
el presentis mai a
la teva dona"

d'anar a treballar al banc. Has de buscar una feina". Miquel marxava de casa. El 1984, quan torna ja milionari a passar una temporada a Portocolom (el marxant suís Bruno Bischofberger, que canviaria radicalment la seva sort, el visita en un Mercedes), el pare està convençut que "tots els diners sortien de les drogues. Al final de la seva vida es va convertir en un gran aficionat a l'art, fan número u del seu fill".

Els colors de la Documenta. "Té un sentit natural del *business* i fa temps que sap treure profit econòmic de la seva obra", escriu Damiano, que recorda un moment crucial en la carrera de Barceló: la seva inclusió a la Documenta7. Rudi Fuchs, el comissari, el va seleccionar després de veure *Carn i Nu pujant escales*, quadres que eren pura explosió de color, criatures salvatges amb ullals amenaçadors i gossos grans. Barceló explica que aquestes escenes van estar influïdes per les seves visions de Barcelona en viatges d'àcid. A començaments del 1981 havia arribat a Barcelona un alemany amb 300 dosis d'àcid. "En Miquel, que encara passava per dificultats econòmiques, es va oferir a ajudar-lo a vendre'ls, però poc després l'alemany se'n va anar i li va deixar la majoria dels àcids. Amb els seus amics, va prendre una part del que quedava. Aquesta experimentació amb l'àcid va ser important per a la seva vida".

La dona, les dones. Barceló vol que Damiano entrevistés la seva dona, Cécile, la mare dels seus fills Marcel·la i Joaquim. "Em fa la sensació que la seva relació amb en Miquel, de gairebé trenta anys, ha estat electrificant i esgotadora a parts iguals. Ha estat, sens dubte, la persona més important en la vida d'en Miquel i ha hagut de suportar que sempre hi hagi hagut novies", escriu el jove periodista. Cécile es resisteix, però al final accedeix a parlar en privat amb Damiano: "Pots dir uau!, quanta energia, però has d'adonar-te que, de fet, està vivint de l'energia d'altres persones. Has d'anar amb compte. Pot treure tota l'energia d'algú altre", li adverteix, i matisa: "No ho fa per maldat". Es refereix a ell com "un nen de poble. La seva manera de caminar... és com un tractor". Damiano també creu que Barceló pot ser "un vampir perillós", i diu que no ha oblidat el que li va dir un dels seus amics, Artur Ramon fill, en una de les seves primeres visites a Barcelona: "És fidel, amable, generós, però no el presentis mai a la teva dona". ●

CRÍTICA DE DANSA

De sempre

Cesc Gelabert V.O.+

Coreografia i interpretació: Cesc Gelabert. Vestuari: Lydia Azzopardi. Música: Borja Ramos
Lloc i data: Teatre Lliure (24/V/2012)

JOAQUIM NOGUERO

Cesc Gelabert es carrega unes quantes convencions molt establertes en una proposta despulla-

díssima, una versió original del millor del seu passat i del més essencial del present, és a dir, de tot allò que ha de garantir-li un futur millor.

Gelabert ha treballat sempre en la tradició catalana que millor el relligava amb la universalitat de l'avantguarda de primer del segle XX i això, fins i tot malgrat el despulament, no l'ha ajudat gaire a connectar amb el públic majoritari. Però aquesta versió original sí que en té molts números:

per com trenca amb el format de l'obra llarga per escollir peces curtes que permeten una molt més gran variabilitat de recursos i de registres, de forma més entretinguda (per canviant) i amb més ritme doncs per al conjunt de les peces; també per com sap aprofitar el passat en lloc d'oblidar-lo, amb alguna connexió important amb peces que responen a una energia molt diferent de la dels darrers anys i que, en canvi, el presenten tan fresc (una peça del 1984 amb música Ska és d'una modernitat absoluta i Gelabert hi apareix vital, virtuós, irònic, dinàmic, divertit...!); i, en tercer i úl-

tim lloc, el coreògraf es carrega també el prejudici que assegura que no cal explicar mai res al públic.

En aquesta versió original, Gelabert hi posa subtítols: hi fa de presentador de si mateix i proporciona context i arguments a l'entorn de cadascuna de les peces. Ens parla dels matisos que permeten gaudir de qualsevol manifestació cultural i de com això no depèn de cap jerarquització clàssica de la intel·ligència sinó d'un mínim d'informació compartida: si un va a Bolívia i demana patates, sembla inculte, perquè als mercats n'hi ha munts de varie-

tats i se't queden mirant com dient "quines?" Una de les peces centrals, la V.O.2, pren com a punt de partida el vers de J. V. Foix que diu que és per la ment que l'ull golós coneix la natura, i Gelabert organitza racionalment l'obra com un ventall físic i emocional que esdevé un autèntic catàleg de si mateix. Entre la somniosa poètica mental de Foix i la vitalitat callada de Mompou, entre l'ofici corporal mesuradíssim de Gerhard Bohner i el desfici per donar forma a les idees i interpretar-les segons el moment i l'energia del cos, la dansa de Gelabert comunica més que mai. ●